

Gunnar Mossen

MINDEORD

I.

GUNNAR AXEL WRIGHT THORSON

31. december 1906–25. januar 1971

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 10. december 1971

Af **C. Barker Jørgensen**

Gunnar Thorsons død kom smerteligt overraskende. Han var alle sine dage en usædvanlig flittig mand, og i sine senere år følte han arbejdspresset for hårdt. Han søgte sin afsked som professor fra april 1970 for at hellige sig gennemførelsen af det store videnskabelige værk han havde gjort forstudier til gennem mange år. Men han blev ramt af et hjertetilfælde på en rejse til Spanien hvor han var på familiebesøg hos sønnen Ole. Hans tilstand bedredes under besøget; ved hjemkomsten måtte han dog lade sig indlægge på hospital hvor han døde.

Thorson var eneste barn af grosserer Charles Thorson og hustru musikpædagog Astrid Thorson, født Gjertsen. Moderen blev alene om drengens opdragelse allerede da han var 3 år gammel, og hun forblev hans vejleder og fortrolige langt ind i hans voxne liv. De lignede hinanden, havde samme ukuelige energi og oplagthed. Også Thorsons store musikglæde og fortrolighed med musikken, særlig wienerklassikerne, havde rødder tilbage til moderen og hendes gerning som pianist og lærer i klaverspil.

Thorson blev gift 1940 med Ellen Jørgensen, cand. mag. i naturhistorie og geografi. De skabte et smukt og personligt hjem, først i København, senere i Helsingør, hvor de erhvervede en her skabelig tidligere sommervilla beliggende i nordkystens klitter. Hjemmet blev præget af kunstgenstande og frodige væxter, hjembragt fra talrige rejser. Her voxede børnene Ole og Bodil op, og her blev rammen om en storstilet og hjertelig gæstfrihed overfor venner og kolleger fra fjern og nær.

Thorson blev nysproglig student fra Sankt Jørgens gymnasium i 1925. Han begyndte et mag. scient. studium med zoologi som hovedfag og kom tidlig igang med selvstændige studier, baseret

på indsamlede landsnegle. Han publicerede sin første afhandling i 1927, en faunistisk notits om nordgrænserne for nogle snegles udbredelse i Sverige. Thorson foretog de følgende år omfattende indsamlinger under ferierejser i Dolomitterne. Resultaterne offentligjordes i nogle større zoogeografiske og økologiske afhandlinger i 1930 og 1931.

Thorson tog magisterkonferens allerede 1930. Han fik året efter anledning til at deltage i Lauge Kochs Treårsexpedition til Østgrønland, hvor han skulle beskæftige sig med fjordenes og havets dyreliv. Dette blev indgangen til marinbiologien som Thorson ikke siden forlod.

Thorsons væsentligste indsats indenfor marinbiologien blev studiet af havets dyresamfund og af bunddyrenes forplantning, herunder bunddyrlarvernes økologi.

Dyresamfundsbegrebet var blevet indført af C. G. Joh. Petersen i begyndelsen af århundredet på grundlag af hans studier over sammensætning og mængde af bunddyr i de danske have. Til undersøgelserne konstruerede Petersen en bundhenter, der kunne udtage et stykke havbund, så man kunne skaffe sig et kvantitativt mål for antal og vægt af de forskellige dyrearter der lever i og på havbunden. Petersen fandt at havbundens dyreliv i reglen domineres af et ringe antal arter og at forskellige områder domineres af arter der er karakteristiske for disse områder. Denne regelmæssighed tillod Petersen at inddele havbunden omkring Danmark i regioner hver karakteriseret af sin kombination af lededyr. Det var disse konstante kombinationer af dyr der gav anledning til betegnelsen dyresamfund.

Petersens, og hans medarbejder, plantefysiologen P. Boysen Jensens, dyresamfundsundersøgelser inspirerede mange yngre danske zoologer, heriblandt Thorson som allerede i sin gymnasie-tid havde truffet Petersen.

Petersen lagde i sin udformning af dyresamfundsbegrebet ikke nogen tolkning af årsagerne til den fælles optræden af arter. De faktorer der bestemmer dyresamfundenes etablering og dyrelivets sammensætning og mængde på en given lokalitet blev naturligt en hovedinteresse for senere marinbiologer. Faktorerne er dels fysiske, særlig temperatur, saltholdighed og havbundssedimenternes natur, dels biologiske. Det var de biologiske faktoreres rolle i dyresamfundenes dynamik der havde Thorsons særlige interesse.

De to hovedtemaer i Thorsons marinbiologiske forskning dominerer allerede hans første undersøgelser i Grønland, idet han dels foretog kvantitative undersøgelser af havbundens dyreliv, dels studerede bunddyrenes væxt, forplantning og larveudvikling.

Under sin deltagelse i Treårsekspeditionen opholdt Thorson sig på Ellaø i Franz Josefs fjord fra august 1931 til august 1932, hvor han præsterede en imponerende arbejdsindsats. Han foretog omfattende rejser i motorbåd for at indsamle bunddyr, dels med skraber, dels med den mere besværligt håndterlige Petersen bundhenter. Han tog omkring 1000 planktonprøver året rundt ved at trække et planktonnet gennem vandmasserne fra bunden på 50 meters dybde til overfladen, om sommeren fra motorbåd, om vinteren gennem et hul i isen, beskyttet mod den arktiske kulde i en specialbygget hytte som forhindrede planktonprøverne i at fryse til is, så han kunne studere dyrene levende. Desuden foretog han talrige bestemmelser af stofskiftet gennem måling af iltoptagelsen hos en række havdyr, særlig muslinger af forskellig alder, i og udenfor forplantningstiden, samt ved forskellige temperaturer.

Indsamlingerne af bunddyr blev suppleret i sommeren 1933, hvor Thorson var leder af ekspeditionsskibet »Godthåb«, så indsamlinger kunne foretages over et større område af Scoresbysund distriktet end det der var tilgængeligt fra Ellaø. Desuden tillod det større skib fri anvendelse af Petersen bundhenteren, så kvantitative prøver kunne tages fra kysten til de største dybder i fjorden. Daværende stud. mag. Hans H. Ussing deltog i togtet som marinbiologisk assistent.

Treårsekspeditionens resultater publicerede Thorson i en række afhandlinger i »Meddelelser om Grønland«.

De kvantitative indsamlinger af bunddyr viste at Petersens dyresamfundsbegreb også lod sig anvende ved beskrivelsen af dyrelivet på havbunden i et arktisk område, og undersøgelserne tillod Thorson at identificere tidligere beskrevne dyresamfund, samt at opstille nye.

Bunddyrenes forplantningsforhold søgtes udredt gennem undersøgelser af et meget stort antal mikroskopiske præparater af ovarier fra dyr indsamlet året igennem. Herved blev det muligt at afgøre hvornår gydning fandt sted, og at bestemme æggenes størrelse ved gydningen. Ægstørrelsen tillod desuden Thorson at vurdere om larveudviklingen er direkte eller indirekte via et frit-

svømmende pelagisk stadie. Store æg indicerer at udviklingen foregår direkte, dvs. den nyklækkede larve ligner en miniature voksen og optager strax den voksnes tilværelse på bunden. Små æg indicerer indirekte udvikling med en tilværelse i de frie vandmasser før larven forvandler sig og går over i bundstadiet. De fritsvømmende larvestadiers forekomst året igennem kunne Thorson følge i sine planktontræk.

Resultaterne af larveundersøgelserne blev publiceret i disputatsen 1936: »The Larval Development, Growth, and Metabolism of Arctic Marine Bottom Invertebrates, Compared with Those of Other Seas«.

Til sin overraskelse fandt Thorson at forplantning gennem pelagisk larveudvikling hørte til undtagelsen blandt de arktiske bunddyr. Dette gjaldt for alle dyregrupper, for de prosobranche snegles vedkommende så absolut at ikke én af denne artsrige gruppe producerer pelagiske larver.

Prosobranchematerialet blev så stort at det udskiltes i en selvstændig publikation. Studierne over de prosobranche snegles ægkapsler og udvikling forblev centralt placeret i Thorsons forskning resten af hans liv og udgør måske hans varigste forskningsindsats.

En sammenligning af forplantningsmåderne hos de arktiske og andre havområders bunddyr viste at tendensen til direkte udvikling genfandtes hos dyr fra antarktis og fra dybhavet, medens pelagisk udvikling blev hyppigere på lavere breddegrader. Thorson betragtede tendensen til direkte larveudvikling i de polare have og i dybhavet som en tilpasning til lave temperaturer og ringe fødemængde i de frie vandmasser.

De talrige målinger af iltoptagelsen hos arktiske muslinger viste det bemærkelsesværdige at stofskiftet ved den temperatur dyrene normalt lever ved, nær 0° C, var langt højere end stofskiftet ved 0° hos de samme eller beslægtede muslinger fra tempererede farvande. Thorson supplerede senere disse undersøgelser med målinger af stofskiftet hos muslinger fra den persiske golf. Han var således blandt de første til at påvise at vevselvarme dyrs stofskifte kan være relativt uafhængigt af temperaturen, og til at fremhæve den økologiske betydning af denne stofskiftets geografiske temperaturkompensation.

Thorson var 1934 blevet ansat på Zoologisk museum som forblev hans arbejdsplads indtil 1957. Men 1936 så den spæde start til det marinbiologiske laboratorium, i en lille bygning han fik opført på sommerhusets grund på vestkysten af Ven. Her startede han et ambitiøst projekt der gik ud på at klarlægge de danske marine bunddyrs forplantning og larveudvikling. Projektet var en naturlig videreførelse af C. G. Joh. Petersens og hans medarbejders dyresamfundsundersøgelser, hvor studiet af bunddyrenes forplantningsforhold måtte være vigtige for at forstå dyresamfundets natur.

Da Thorson begyndte sine undersøgelser fra Ven laboratoriet kendtes kun lidt om bunddyrenes forplantning, og kun få af bunddyrenes planktoniske larver var beskrevet eller artsbestemt. Undersøgelserne bestod primært i indsamling af kvantitative planktonprøver regelmæssigt året igennem, med sortering og tælling af de endnu levende bunddyrlarver. Larverne bliver svære, ofte umulige at identificere efter fixering. Sideløbende arbejdedes med artsbestemmelsen af de forskellige larver.

Projektet oversteg en enkelt mands indsats, også Thorsons; men han hvervede let medarbejdere blandt de zoologistuderende, der i blandt mig selv. Jeg mindes med glæde de talrige weekend-expeditioner, hvor vi roede ud med jollen i al slags vejr og året rundt for at tage vore træk med planktonnettet. Når prøverne var rige blev sorteringen og optællingen af materialet til nattearbejde. Var der nye, ukendte larvetyper i prøverne måtte de tegnes og beskrives, og et spændende arbejde med identifikationen af larverne kunne tage sin begyndelse. Thorson var en altid veloplagt og inciterende vejleder for sine unge medarbejdere, og vi forstod at påskønne hans uudtømmelige fond af personerindringer og oplevelser, egne og andres, som han berettede med megen sans for det virkningsfulde.

Undersøgelserne fortsatte fra laboratoriet på Ven gennem årene 1936–1941, men efter den tyske besættelse af Danmark måtte Ven opgives som basis. Laboratoriet flyttedes til Helsingør og indrettedes i et par kælderlokaler i en fredet ejendom i Strandgade, stillet til rådighed af Helsingør kommune. Planktonindsamlingerne blev fortsat herfra endnu nogle år før materialet blev endeligt bearbejdet og publiceret i monografien: »Reproduction and Larval

Development of Danish Marine Bottom Invertebrates, with special Reference to the Planktonic Larvae in the Sound (Øresund)« (1946).

Værket bragte mere end titlen antyder idet Thorson gav en syntese af den samlede viden om bunddyrenes forplantningsøkologi og dennes betydning for vor forståelse af balancen mellem dyresamfundenes forskellige elementer.

Samme år som larvemonografien udkom blev Thorson lektor i marinbiologi ved Københavns universitet. Der havde allerede langt tidligere været planer fremme om også at skabe mere tilfredsstillende laboratorieforhold for marinbiologien ved universitetet. Jeg husker at Thorson så tidligt som i 1938 rådede mig til snarest at få min konferens, da han regnede med inden længe at have rigtigt laboratorium og stillinger i Helsingør. Krigen bremsede disse som andre af universitetets byggeplaner, og laboratoriet blev først indviet med næsten 20 års forsinkelse i 1958. Året før var der endelig blevet oprettet en lærestol i marinbiologi til Thorson.

Monografien fra 1946 blev Thorsons største enkeltværk. Han arbejdede dog videre på sine hovedteser fra værket og samlede yderligere materiale på expeditioner, rejser og studieophold, hvorved han fik lejlighed til at undersøge dyresamfund og larveøkologi under forskellige oceanografiske betingelser, i den persiske golf 1937, ved de kanariske øer 1947, det sydlige Kalifornien 1949, Fransk Vestafrika 1952, Florida 1956, staten Washington 1961, og Thailand 1966. Forskningsrejsernes resultater publiceredes i en række specialafhandlinger, men samtidig videreførte og udbyggede Thorson sine ideer om dyresamfundenes karakter med særlig henblik på larveøkologiens rolle. Det skete oftest i form af oversigter som han blev inviteret til at give ved kongresser og symposier. Den endelige behandling af dyresamfundene gav Thorson i sit bidrag »Bottom communities« til monografien: »Treatise of Marine Ecology and Palaeoecology« 1957. Fortegnelsen over dyresamfundene førtes up to date i 1966.

Undersøgelser over den jævne havbunds dyreliv med Petersens teknik var efterhånden blevet udstrakt over store områder af jordkloden, og faunaerne beskrevs som dyresamfund. Thorson fandt det slående hvor ensartet disse samfund var sammensat når faktorer som havdybde og bundsedimenternes karakter var den samme, uafhængig af om de forekom i kolde, tempererede eller

varme havområder. Typedyrene tilhørte som regel samme slægt, men forskellige arter. Dette førte Thorson til formuleringen af begrebet »parallelle dyresamfund« som han udviklede nærmere allerede 1950.

Dyresamfundsbegrebet viste sig dog efterhånden ikke at være så generelt anvendeligt som Thorson havde forventet. Særlig i tropiske havområder fandt man at den jævne havbund også kunne være beboet af et stort antal arter kun repræsenteret af få individer hver. Thorson kom selv til at udforske et sådant område hvor dyresamfundsbegrebet kom til kort. Det blev på hans sidste expedition i 1966 som gik til havet ud for Thailands vestkyst. Undersøgelserne omfattede et 7000 km² stort område af havbunden fra kysten ud til 80 meters dybde, som blev dækket af over 400 bundprøver. Faunaen var påfaldende artsrig, men fattig på individer, og den samlede vægt af dyrene var yderst ringe. Expeditionsresultaterne er endnu kun blevet offentliggjort i foreløbig form i »Report on the Fifth Thai-Danish Expedition 1966« (1968).

Det blev endvidere efterhånden klart at dyresamfundsbegrebet i for høj grad havde hvilet på studiet af de store dyreformer, makrobenthos. Dette var en følge af undersøgelsesteknikken, idet prøverne der tages med bundhenteren slemmes gennem sigter med 2 mm's maskevidde. Dyr under 2 mm, meiobenthos, går således tabt, og man var i en årrække tilbøjelig til at negligere denne del af faunaen. Meiobenthos, hvortil flertallet af de større bunddyrs larver forbigående kommer til at høre, spiller dog en væsentlig rolle i omsætningerne i havbunden. Kvantitative studier over meiobenthos er derfor taget op i de sidste årtier. Også Thorson erkendte meiobenthosstudiernes betydning, de udgjorde en central del af arbejdsprogrammet da det marinbiologiske laboratorium endelig blev oprettet i Helsingør. Der blev også taget kvantitative prøver af meiobenthos på Thailand expeditionen, hvor meiobenthos fandtes at være lige så fattig som makrobenthos.

Thorson stod således i slutningen af 1960'erne overfor opgaven at foretage en radikal revision af dyresamfundsbegrebet, en opgave han desværre ikke nåede at gennemføre.

Samtidig med den løbende revision af dyresamfundene fortsatte Thorson sine studier over bunddyrenes forplantningsbiologi og larveøkologi. Resultaterne kom i en række vægtige oversigter, den vigtigste i »Biological Reviews« 1950: »Reproductive and

larval ecology of marine bottom invertebrates«. Den sidste revision fremkom i en videnskabelig afhandling fra 1966: »Some factors influencing the recruitment and establishment of marine benthic communities«.

Thorsons stadig fortsatte studier over bunddyrenes forplantningsmåder gav ham efterhånden et detailleret billede af disses sammenhæng med dyrenes geografiske udbredelse. Som nævnt fandt han under Østgrønlandsexpeditionen at de fleste arktiske bunddyr havde direkte udvikling. I tempererede områder påviste han senere at bunddyr med pelagisk udvikling udgør fra 55 til 65 % af det samlede antal arter, medens procenterne i de tropiske farvande steg til 80–85. Der var desuden påfaldende forskelle i antallet af æg der produceres af de to forplantningstyper. Bunddyr med lang pelagisk udvikling afgiver i reglen tusinder til millioner gange flere æg end bunddyr med direkte udvikling. Thorson satte sig for at følge det enorme svind hos former med pelagisk udvikling og at bestemme dets årsager under de forskellige udviklingsfaser.

I modsætning til tidligere antagelser mente Thorson at kunne udelukke udeblivende befrugtning af æggene, samt den direkte virkning af sult som væsentlige årsager til svindet af larver i den pelagiske fase. Han fandt at efterstræbelse af fjender er den vigtigste kilde til den kraftige reduktion i larvetallet som normalt synes at finde sted under de 2–6 uger de fleste arter tilbringer i de frie vandmasser. Denne antagelse underbygges med en række eksempler.

Næste væsentlige tab finder sted når larverne forvandler sig og slår sig ned på havbunden. Et heldigt udfald forudsætter at larverne finder den rette bundtype. Tidligere mente man at larverne, når udviklingen var gennemløbet i de frie vandmasser, ikke kunne undgå at forvandle sig og følgelig måtte tage til takke med den bund de tilfældigvis befandt sig over på metamorfosetidspunktet. Laboratorieforsøg fra forskellig side viste dog at bunddyrlarver kan udvælge deres substrat, og at de kan udskyde overgangen til bundstadiet i adskillige uger hvis passende substrat mangler. Thorson var meget optaget af substratsektionens betydning med hensyn til at reducere larvedødeligheden, og på hans initiativ blev problemet taget op af det marinbiologiske laboratorium i et omfattende projekt. Det blev året igennem registreret hvilke og hvor mange larver der slog sig ned i to forskellige dyresamfund, og

larvernes skæbne fulgtes. Man fandt at selv om samfundenes egne larver dominerede i de to samfund, så optrådte der dog væsentlige mængder nybundfældede larver af dyr fra det andet samfund. Larver der bundfældede i det »gale« samfund overlevede dog kun i kort tid.

Det er således stærkt reducerede antal af unge larver der når frem til den endelige, som Thorson selv udtrykte det, »survival-of-the-fittest-fight« i deres rigtige omgivelser på bunden. Thorson og hans medarbejdere iagttog og studerede mange nye forløb i denne kamp, foruden andre biologiske samspil af betydning for reguleringen af dyresamfundenes sammensætning, og Thorson forsøgte at samle de mange enkeltled til en forklaring af balancen mellem dyresamfundenes enkelte elementer.

Thorson havde stor glæde ved at delagtiggøre andre i sit fag og i at udrede dets betydning for samfundet, særlig med hensyn til havets udnyttelse som fødekilde for jordens befolkning. Han var en inciterende foredragsholder og populærvidenskabelig forfatter. Hans lille bog »Livet i havet«, skrevet til Berlingske leksikonbibliotek (1961), gav ham anledning til at fremsætte sine ledende ideer om bunddyrenes forplantning og dyresamfundene i populærvidenskabelig form. Bogen bragtes i en svensk udgave i 1965, og en helt nybearbejdet udgave udkom efter Thorsons død på engelsk, tysk, fransk og spansk.

Thorsons interesse for marinbiologiens udvikling kom også til udtryk gennem en række organisatoriske aktiviteter. Han gjorde således en stor indsats ved oprettelsen i 1956 af Nordisk kollegium for marinbiologi, som tog sigte på udvikling af samarbejdet mellem de 4 nordiske marinbiologiske stationer. Samarbejdet foregår gennem udvexling af stipendiater, gennem afholdelsen af specialkurser hver sommer på de 4 stationer for 50–60 unge marinbiologer, samt gennem videnskabeligt samarbejde mellem stationerne.

Det nordiske kollegium for marinbiologi vakte megen opmærksomhed ude omkring og førte bl.a. til oprettelsen af »The Mediterranean Association for Marine Biology and Oceanography« i 1964. Thorson var stærkt engageret i associationens tilblivelse, og han deltog selv som lærer på det første kursus i marinbiologi som den nye organisation afholdt på Malta. I 1965 var han det israelske videnskabsakademis rådgiver ved opførelsen af det marinbiologiske laboratorium i Elat ved Aqaba bugten.

En af Thorsons sidste internationale aktiviteter blev oprettelsen

af »The Thai-Danish Marine Biological Centre«, i Phuket. Ideen opstod under Thorsons deltagelse i den thai-danske expedition i 1966, hvor man strax gik igang med at finde den bedste lokalitet for en sådan station. Traktaten for samarbejdet ved oprettelsen og driften af stationen blev underskrevet af de thaiske og danske regeringer i 1968. Stationen blev indviet få uger efter Thorsons død.

Larvemonografien fra 1946 gjorde Thorsons navn kendt blandt marinbiologer verden over. Han blev resten af sit liv en efterspurgt deltager i møder og symposier. Igennem sin omfattende rejse- og gæsteforelæseraktivitet knyttede han et tæt net af personlige forbindelser til kolleger over hele jordkloden.

Han blev valgt til medlem af talrige faglige og lærde selskaber, og blev æresmedlem af en række andre. Han blev medlem af vort selskab i 1955.

Thorsons forskerpersonlighed belyses måske bedst gennem hans studier over larvøkologien og rekrutteringen og etableringen af de marine bunddyrsamfund. Han oplevede samspillet mellem dyret som individ og dets omverden, særlig dets fjender, som det fundamentale. Balancen opfattede han som resultatet af de utallige enkeltforløb og tilpasninger. Thorsons usædvanlige hukommelse blev ham af særlig værdi ved sammenstykkningen af mosaikkens mange elementer.

Thorsons optagethed af den enkelte dyrearts biologi, og af individernes kamp for tilværelsen, repræsenterer en naturforskerindstilling i slægt med den danske ferskvandsbiologs, C. Wesenberg-Lund, som Thorson beundrede. Hans dybe interesse for samspillet mellem dyr, og for de biologiske tilpasninger disse samspil giver anledning til, træder også frem i en række afhandlinger der udkom i årene 1936 til 1965 over parasitisme og kommensalisme mellem en række marine dyr.

Thorsons aktivitet som marinbiolog faldt sammen med den stærke udvikling i de sidste decennier af den del af økologien der beskæftiger sig med energiomsætningen i den levende natur ved at måle og teoretisk behandle produktionen og transporten fra de grønne planter og andre primærproducenter gennem de forskellige konsumerende led, planteædere og rovdyr af lavere og højere orden. Denne form for kvantitativ betragtningsmåde af det organiske stofs omsætning og vandring i de forskellige led af fødekæder og fødenet stod Thorsons interesse fjernere. Han tænkte i

arter, i antal individer og i deres længder og vægt, snarere end i de kaloriske ækvivalenter.

Medens Thorson således stod lidt fremmed over for den energetiske marinøkologi, så lå de økologiske problemers fysiologiske aspekter ham nærmere. Det var ham således en stor tilfredsstillelse at Erik Zeuthen optog studier over bunddyrlarvernes stofskifte i det primitive laboratorium i Strandgade. Og i 1960'erne, da det nybyggede laboratorium allerede stod foran en betydelig udvidelse, havde Thorson planer om at nybygningen skulle rumme en marin-fysiologisk afdeling. Planerne blev dog ikke virkeliggjort.

Det marinbiologiske laboratorium i Helsingør er Thorsons værk. Han arbejdede for dets oprettelse fra sine unge år. Resultatet blev en anselig universitetsinstitution med en stor stab af forskere og teknikere, hvis væsentligste opgaver blev forskning og videregående undervisning. Alligevel blev arbejdsperioden i det ny laboratorium ikke den lykkeligste i Thorsons liv. Laboratoriets oprettelse og hurtige expansion blev yderst krævende for Thorson som stærkt følte ansvaret for det laboratorium han selv havde skabt. Dette forhold gjorde det måske særlig svært for ham at acceptere den ny universitetsstruktur der var under udvikling. Men de administrative byrder hindrede også Thorson i at færdigbearbejde sit store materiale over de prosobranche snegles ægkapsler og forplantning. Han følte tilsidst at helbredet ikke slog til over for arbejdspresset, og at han måtte vælge mellem lærestolen og udarbejdelsen af monografien. Som nævnt søgte Thorson sin afsked som professor og fratrådte april 1970.

Thorsons personlighed domineredes af hans vitalitet, hans hjertelighed, og hans entusiasme for sit fag. Han stimulerede og inspirerede elever og kolleger, og han gennemførte sine projekter med en utømmelig arbejdsiver, som vel også bidrog til at forkorte hans liv.

Vi vil ære hans minde.

En fortegnelse over Thorsons publikationer findes som tillæg til Henning Lemches nekrolog i »Videnskabelige Meddelelser fra dansk naturhistorisk Forening«, bd. 134, pp. 1–12, 1971. Andre nekrologer er skrevet af Aage Møller Christensen i »Ophelia«, bd. 9, pp. 1–9, 1971, samt af Bent Muus i »Københavns universitets festskrift«, november 1971, pp. 268–272.